

บทที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน

เด็กปัญญาอ่อนเป็นประชากรส่วนหนึ่งที่มีความบกพร่องหรือพิการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้สำรวจไว้เมื่อปี 2530 พบว่ามีอัตราคนพิการร้อยละ 0.5 - 1.00 ของประชากรทั้งหมด และคนพิการเหล่านี้มีหลายประเภท แต่ที่น่าสังเกตคือประมาณร้อยละ 10.04 เป็นเด็กปฐมวัยโดยที่ไม่ได้รับบริการทางการศึกษาประมาณ 88.26 มีเพียงร้อยละ 11.74 ที่กำลังเรียนอยู่ (กองการศึกษาพิเศษ 2526 อ้างใน ศรียานิยมธรรม 2539 : 16) และเมื่อศึกษาเฉพาะสถิติของเด็กปัญญาอ่อนที่กำลังเรียนอยู่มีประมาณ 13.05 ส่วนที่ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษามีประมาณร้อยละ 87.00

ในปี พ.ศ. 2540 ผดุง อารยะวิญญู ได้ศึกษาวิจัยเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทุกประเภทพบว่ามีเด็กปัญญาอ่อนที่ต้องการเรียนรู้ทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นในปีพ.ศ. 2542 ที่ประเทศไทยจัดให้เป็นปีคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายว่า “คนพิการทุกคนต้องได้เรียน”

ตามพระราชบัญญัติการศึกษา ปี พ.ศ. 2542 เด็กปัญญาอ่อน ควรได้รับการช่วยเหลือในการกระตุ้นพัฒนาการ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี ไม่ว่าจะมียุติปัญญา (IQ) จากการตรวจสอบเท่าใดก็ตาม เพราะการตรวจสอบเด็กในช่วงต่ำกว่า 20 ปี โดยเฉพาะสามปีแรก อาจเกิดความผิดพลาดได้ ทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสในชีวิตของเด็กที่มีค่ายิ่ง ดังนั้นในสหัสวรรษนี้การทำงานเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนจึงมุ่งเน้นที่การป้องกันและให้ความสำคัญต่อพัฒนาการที่สมบูรณ์ของเด็ก แทนแนวคิดเดิมที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาหลังเด็กได้รับการพัฒนาแล้ว

ปัจจุบันการป้องกันและการพัฒนาให้เด็กมีสุขภาพสมบูรณ์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เด็กทุกคนที่เกิดมาจะต้องได้รับการตรวจสอบและการจำแนกเด็กที่มีจุดมุ่งหมายที่จะคัดเด็กที่มีลักษณะเสี่ยงต่อความพิการ หรือมีแนวโน้มว่าเป็นเด็กพิการ เพื่อการช่วยเหลือเด็กตามความจำเป็น ซึ่งเด็กควรจะได้รับ การกระตุ้นและการพัฒนาเพื่อให้เด็กมีสุขภาพสมบูรณ์พ้นจากภาวะเสี่ยงต่อความพิการหรือพัฒนาขึ้นเหนือระดับความพิการให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติให้มากที่สุดตั้งแต่ระยะเริ่มแรก โดยมีความเชื่อของนักปฏิบัติการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการว่า การช่วยเหลือเด็กในระยะแรกเริ่มจะเป็นการป้องกันหรือช่วยเหลือก่อนที่ปัญหาจะเพิ่มมากขึ้น เช่น การตรวจสอบภาวะที่จะทำให้เด็กปัญญาอ่อน ตั้งแต่แรกเกิด

(Phenylketonuria : PKU) จะทำให้เด็กพันสภาพความเสี่ยงต่อสภาวะปัญญาอ่อน ด้วยการตรวจเลือดตามปกติ ควรทำในระยะ 4-5 วันหลังคลอด ถ้ามีภาวะที่มี PKU ปรากฏ จะต้องควบคุมให้อาหารเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันสภาวะปัญญาอ่อน ซึ่งจะเริ่มคิดได้ในระยะเวลาไม่นาน ภายใน 1 เดือน ถ้าไม่ได้รับการควบคุม ดูแลพิเศษ สมอังกก็จะถูกทำลาย มีผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าเด็กที่ไม่ได้รับการตรวจสอบหรือช่วยเหลือในระยะ 1 เดือน หลังคลอด

สภาพความพิการนั้นไม่อาจตรวจสอบหรือสังเกตเห็นให้ได้ง่ายเสมอไป บางกรณีอาจมีความซ่อนเร้น หรือปรากฏให้เห็นเพียงเล็กน้อยจนพ่อแม่หรือผู้เกี่ยวข้องบางคนอาจไม่สนใจหรือรอคอยให้ผู้รับสู่สภาพปกติเอง ซึ่งทำให้เด็กอยู่ในสภาพที่เสื่อมเสียจนยากแก่การซ่อมเสริม เพราะเด็กได้สูญเสียสภาพปกติโดยสิ้นเชิงแล้ว ดังนั้น การตรวจสอบอย่างเป็นทางการสำหรับเด็ก ๆ ทุกคน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น ซึ่งทุกคนควรให้ความสนใจ ซึ่งกรมอนามัยจะต้องให้ความรู้เผยแพร่ แก่ประชาชนในการตรวจสอบสุขภาพให้แก่เด็กและจัดโปรแกรมการพัฒนาเด็กทุกคนตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนักการศึกษาจะต้องให้ความสนใจตั้งแต่เด็กแรกเกิด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของเด็กแต่ละบุคคลเน้นสำคัญ ในการพัฒนาเด็กด้วยระบบการเรียนการสอนให้เท่าเทียมกัน

ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจึงควรสนใจศึกษาให้มีความรู้และสามารถปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กให้มีชีวิตที่สมบูรณ์มีชีวิตความสามารถสูงสุดตามศักยภาพ และได้รับการสนองตอบทางด้านการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน มีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีเท่าเทียมกันในสังคม

ผู้เขียนจึงขอเสนอความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาอ่อนให้ ได้รับการพัฒนาตามความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักและวิธีการเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้มีศักยภาพสูงสุดเต็มขีดความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน

การเกิดสภาพปัญญาอ่อน มีองค์ประกอบจากพันธุกรรมและชีวภาพ รวมทั้งสภาพแวดล้อมขณะอยู่ในครรภ์ ระหว่างคลอด หรือหลังคลอดแล้ว ซึ่งได้แก่สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่ดี ทำให้การพัฒนาการของเด็กล่าช้า ดังนั้นถ้าหากได้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในด้านการป้องกันที่พอจะทำได้ โดยการให้ความคุ้มครองดูแลตั้งแต่ก่อนเกิดและหลังคลอด ให้มารดาและทารกได้รับอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ พัฒนาเด็กให้มีทักษะความสามารถตามวัย ด้วยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กและหน่วยวางแผนครอบครัวให้พอเพียงกับการบริการแก่มารดา และเด็กเพื่อตรวจสอบสุขภาพและแนะ

แนวการเลี้ยงดู ซึ่งจะช่วยให้เด็กพ้นสภาวะการณ์ที่จะก่อให้เกิดปัญญาอ่อน จึงควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองที่เลี้ยงเด็ก ครู ผู้บริหาร พยาบาลและนักสังคมสงเคราะห์ได้ศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนดังนี้

ความหมายของเด็กปัญญาอ่อน

ในปี ค.ศ. 1973 กรอสแมน (Grossman : 1973 : 11) ได้ให้ความหมายของปัญญาอ่อน คือ บุคคลที่มีระดับสติปัญญาโดยทั่วไปต่ำมากกว่าปกติอย่างเห็นได้ชัด พร้อมทั้งมีความบกพร่องในการปรับปรุงพฤติกรรมและจะแสดงให้เห็นได้ชัดในช่วงระยะของการพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งสมาคมเกี่ยวกับบุคคลปัญญาอ่อนแห่งอเมริกา (American Association on Mental Deficiency : AAMD) ได้นำคำจำกัดความของกรอสแมนไปใช้และเป็นที่ยอมรับของบุคคลหลายฝ่ายว่าเหมาะสมที่สุด และในปี 1983 กรอสแมน ได้ปรับปรุงเพื่อให้ได้มาตรฐานสำหรับสากลและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยให้คำจำกัดความว่าปัญญาอ่อน หมายถึง ระดับสติปัญญา โดยทั่วไปต่ำมากกว่าปกติอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นผลมาจากหรือเกี่ยวข้องกับความบกพร่องในการปรับปรุงพฤติกรรม และแสดงให้เห็นได้ชัดในช่วงระยะของการพัฒนาการทางสติปัญญา (Grossman : 1983 : 11)

ต่อมา เนสเวิร์ท และ แพกนาโต (Neisworth and Baynato : 1987 : 478) ได้ให้ความหมายว่าของปัญญาอ่อนไว้ว่าหมายถึง ระดับสติปัญญาที่ต่ำมากจนเห็นได้ชัด (ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของอายุโดยประมาณต่ำกว่า 70) และมีความบกพร่องในด้านพฤติกรรมหรือการปรับตัวในสังคม

ส่วนสมาคมอเมริกันว่าด้วยความผิดปกติทางสติปัญญา (American Association on Mental Retardation : AAMR. 1975 : 5) ได้กำหนดคำนิยามของปัญญาอ่อนว่า หมายถึง เด็กที่มีขีดจำกัดในด้านพฤติกรรม ด้านความสามารถในด้านการกระทำกิจวัตรต่าง ๆ มีระดับสติปัญญา ต่ำกว่าปกติ มีข้อจำกัดในด้านทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า ได้แก่ ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร ทักษะการดูแลตนเอง ทักษะการดำรงชีวิตในบ้าน สังคม สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนรู้ด้านวิชาการ การใช้เวลาว่างและการทำงาน ปัญญาอ่อนต้องเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี

กรมอนามัยโลก (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรื 2529 อ้างใน ผดุง อารยะวิญญู, 2539 : 39) ได้ให้คำนิยามของปัญญาอ่อนไว้ว่าหมายถึง ภาวะที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า

เกณฑ์ปกติ มีความบกพร่องในการปรับพฤติกรรมและการแสดงออกในช่วงที่มีการพัฒนาการ

และ ปี 2539 ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 39) ได้สรุปว่าเด็กปัญญาอ่อนหรือบุคคลปัญญาอ่อน หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติทั่วไป เมื่อสังเกตจาก พฤติกรรมจะพบว่าบุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

จากคำนิยามต่าง ๆ ข้างต้นนี้สรุปได้ว่า

ความหมายของเด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ มีปัญหาทางด้าน การปรับพฤติกรรม การเรียนรู้ ด้านการใช้ทักษะในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยแสดงให้เห็นก่อนอายุ 18 ปี และมีข้อจำกัดต่าง ๆ ด้านการรับรู้ การฝึกทักษะ ความสามารถ ทางสังคม มีระดับสติปัญญาต่ำมากกว่าปกติ ประมาณ 70 – 75 หรือ อาจต่ำกว่านี้ ทักษะในการปรับตัวของเด็กปัญญาอ่อนอาจเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูและการใช้ภาษา หรือมีข้อจำกัดในการใช้สมองหรือ สติปัญญา ซึ่งการทดสอบระดับสติปัญญา อย่างเดียวนั้นไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อน จะต้องมีการทดสอบเกี่ยวกับการปรับปรุงทักษะของเด็กด้วย ได้แก่ ทักษะการติดต่อสื่อสาร การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้สาระณะสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนรู้ด้านบริการ การใช้เวลาว่าง และการทำงานมีสาเหตุ เนื่องจากความผิดปกติของโครโมโซม การติดเชื้อ การขาดอาหาร การช้ำยา ผลกระทบทาง วิทยาศาสตร์ อุบัติภาพ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงอายุ 18 ปี

ระดับสติปัญญาของเด็กปัญญาอ่อน

ระดับสติปัญญาของเด็กปัญญาอ่อนโดยทั่วไปจะต่ำกว่าเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัด เมื่อผ่านการทดสอบทางด้านสติปัญญาแล้วได้ผลต่ำกว่า 2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ค่าเฉลี่ย ต่ำกว่า 2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ของแบบทดสอบ การทดสอบทางสติปัญญาฉบับนั้นซึ่งจะต้องเป็นแบบทดสอบที่ได้

มาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในการทดสอบอาจใช้แบบทดสอบเป็นรายบุคคล (Individual Test) หรือทดสอบเป็นกลุ่ม (Group Test)

ระดับสติปัญญา (Intelligence Quotient) หรือใช้คำย่อว่า I.Q. หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย คิดอย่างมีเหตุผล และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การหาค่าของระดับสติปัญญา (I.Q.) ได้จากสูตร

$$I.Q = \frac{MA}{CA} \times 100$$

MA = Mental Age

คืออายุสมองหรือความสามารถทางสมองซึ่งจะหาค่าได้จากการทดสอบ

CA = Chronological Age

คือ อายุจริงหรืออายุตามปฏิทินซึ่งจะหาได้จากอายุของคนเราตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน

การแสดงระดับสติปัญญาของเด็กปัญญาอ่อน

การเปรียบเทียบระดับสติปัญญาจากแบบทดสอบมาตรฐาน

ระดับสติปัญญา ปกติจะอยู่ระหว่าง $- 2 \text{ S.D.}$ ถึง $+2 \text{ S.D.}$

ระดับสติปัญญา ต่ำกว่าปกติ คือ ตั้งแต่ $- 2 \text{ S.D.}$

ระดับสติปัญญา สูงกว่าปกติคือตั้งแต่ $+2 \text{ S.D.}$

จากแผนภูมิ $X = \text{Mean}$ คือ ค่าเฉลี่ย หรือมัชฌิมเลขคณิต

$\text{S.D.} = \text{Standard Deviation}$ คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระดับสติปัญญาต่ำกว่า 2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าค่าเฉลี่ยเพราะ
ค่าเฉลี่ยของมัชฌิมเลขคณิต $= 0$

ดังนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยจะต้องพิจารณาด้านที่เป็น $- \text{S.D.}$

การแปรความหมายค่าที่ได้ในระดับ -2 S.D.

หมายถึง การไม่สามารถในการปรับตัว หรือการมีขีดจำกัดในการปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมหรือสังคม ซึ่งถือว่าเป็นความบกพร่อง เนื่องจากปกติโดยทั่วไปไม่ว่าเด็ก หรือผู้ใหญ่ จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาวะสังคม และสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป โดยใช้ประสบการณ์ที่สะสมมาตั้งแต่เกิด ตามลำดับการณพัฒนาการของอายุและการเรียนรู้ ตามทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาการ

การแบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลปัญญาอ่อน

การแบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลปัญญาอ่อนนั้น โดยทั่วไปอาจจะแบ่งได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ปัญญาอ่อนเล็กน้อย (Mild)
2. ปัญญาอ่อนปานกลาง (Moderate)
3. ปัญญาอ่อนรุนแรง (Severe)
4. ปัญญาอ่อนรุนแรงมาก (Profound)

โดยทั่วไปการที่จะรู้ว่าใครเป็นบุคคลปัญญาอ่อนนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก จนกว่าจะมีการแสดงพฤติกรรมซึ่งพอจะสังเกตได้บ้าง แต่ถ้าจะให้แน่นอนต้องมีการทดสอบระดับสติปัญญา นอกเหนือจากการสังเกตพฤติกรรมแล้ว พัฒนาการบางด้านก็เป็นสิ่งที่เราพอจะสังเกตได้ว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลปัญญาอ่อนในระดับใด จะมีพัฒนาการ เช่นไรในแต่ละระดับของอายุจริงและระดับสติปัญญา ดังนี้

1. ปัญญาอ่อนเล็กน้อย

อายุ 0 – 5 ปี สามารถพัฒนาการเกี่ยวกับทักษะทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสารได้ ประสาทที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวมีน้อยมาก และเมื่ออายุมากขึ้นจะไม่ค่อยมีอะไรที่เด่นกว่าปกติ

อายุ 6 – 20 ปี สามารถเรียนทักษะด้านวิชาการต่าง ๆ ได้ถึงระดับชั้นประถมปีที่ 6 เมื่ออายุประมาณวัยรุ่นตอนปลาย สามารถแนะนำให้กระทำตามรูปแบบต่าง ๆ ของสังคมได้

อายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถเรียนทักษะด้านวิชาการต่าง ๆ ได้ถึงระดับชั้นประถมปีที่ 6 เมื่ออายุประมาณวัยรุ่นตอนปลาย สามารถแนะนำให้กระทำตามรูปแบบต่าง ๆ ของสังคมได้

2. ปัญญาอ่อนปานกลาง

อายุ 0 – 5 สามารถพูดคุยหรือเรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารได้ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ค่อนข้างยาก พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวมีบ้างพอสมควร สามารถฝึกเกี่ยวกับกิจกรรมในการช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถจัดระเบียบเกี่ยวกับตนเองได้บ้างพอสมควร

อายุ 6 – 20 ปี สามารถฝึกทักษะที่เกี่ยวกับการเข้าสังคม และฝึกพื้นฐานของการทำงานอาชีพได้ สามารถเรียนรู้ด้านทักษะการเดินทางไป – กลับ ได้อย่างถูกต้อง แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในบริเวณที่จำกัด

อายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถฝึกทักษะเกี่ยวกับการจัดระเบียบง่าย ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองหรือทักษะง่าย ๆ ที่เกี่ยวกับพื้นฐานทางด้านการงานอาชีพ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระดับสติปัญญาของปัญญาอ่อนแต่ละระดับ

ระดับ สติปัญญา	ดันน์- 1973 ¹	กรม อนามัย โลก ²	สมาคม จิตแพทย์ชาว อเมริกัน ³	แบบทดสอบ ของ สแตนฟอร์ด ⁴	แบบทดสอบ ของ เวชเลอร์ ⁵
ปัญญาอ่อนเล็กน้อย (Mild)	55-65 ถึง 70-80	50-69	70-85	52-67	55-69
ปัญญาอ่อนปานกลาง (Modeate)	30-40 ถึง 55-65	20-49	50-70	36-51	40-54
ปัญญาอ่อนรุนแรง (Severe)	15-20 ถึง 30-40	0-19	0-50	20-35	25-39
ปัญญาอ่อนรุนแรง มาก (Profound)	ต่ำกว่า 15-25			ต่ำกว่า	ต่ำกว่า 24

¹ ดันน์ (Dunn. 1973 : 71)

² องค์การอนามัยโลก (World Health Organization)

³ สมาคมจิตแพทย์ชาวอเมริกัน (American Psychiatric Association)

⁴ แบบทดสอบของสแตนฟอร์ด (Stanford – Binet Intelligence Scale)

⁵ แบบทดสอบของเวชเลอร์ (Wechsler Intelligence Scale)

ที่มา : ดัดแปลงจาก Teaching 'Exceptional Children in All America's Schools.

(1977 : 278)

สำหรับสมาคมอเมริกันว่าด้วยความผิดปกติทางสติปัญญา AAMR (1992 : 5) ได้กำหนดระดับสติปัญญา สำหรับปัญญาอ่อนเล็กน้อยให้ระหว่าง 70-75 หรือต่ำกว่า

1. ปัญญาอ่อนเรียนได้ (Educable Mentally Retarded)
2. ปัญญาอ่อนฝึกได้ (Trainable Mentally Retarded)
3. ปัญญาอ่อนที่เรียนและฝึกไม่ได้ (Profoundly Mentally Retarded)

ถ้าเปรียบเทียบกับ การแบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลปัญญาอ่อน โดยทั่วไปแล้วก็จะได้ดังนี้

ปัญญาอ่อนเรียนได้ คือ ปัญญาอ่อนเล็กน้อย

ปัญญาอ่อนฝึกได้ คือ ปัญญาอ่อนปานกลาง

ปัญญาอ่อนที่เรียนและฝึกไม่ได้ คือ ปัญญาอ่อนรุนแรง และปัญญาอ่อนรุนแรงมาก

ในระบบการศึกษาปัญญาอ่อนที่จะกล่าวถึงก็คือ ปัญญาอ่อนเรียนได้ หรือปัญญาอ่อนเล็กน้อย เนื่องจากการศึกษาในระบบโรงเรียนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน การศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนปกติจะเกี่ยวข้องกับปัญญาอ่อนเรียนได้มากที่สุด เพราะเขาเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้บ้าง แม้จะไม่เทียบเท่ากับเด็กปกติก็ตาม ส่วนปัญญาอ่อนฝึกได้ หรือปัญญาอ่อนปานกลางนั้นควรจะอยู่ในสถาบันหรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ เพื่อความเหมาะสม และสะดวกต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะทักษะทางพื้นฐานด้านการงานอาชีพหรือแม้กระทั่งการจัดการศึกษาตามระบบ โรงเรียนปกติ แต่ถ้าปัญญาอ่อนฝึกได้ เข้าสู่ระบบโรงเรียนปกติบุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะ หนักใจมาก เนื่องจากเขาไม่สามารถเรียนรู้ด้านวิชาการได้เลย ทำให้เกิดการสูญเสียค่าทางการศึกษา ผลที่ได้รับจะไม่ได้ ทั้งความรู้วิชาสามัญหรือทักษะพื้นฐานด้านการงานอาชีพเลย ส่วนปัญญาอ่อนที่เรียนและฝึกไม่ได้ หรือปัญญาอ่อนรุนแรงและปัญญาอ่อนรุนแรงมากขึ้น ควรจะอยู่ในสถาบันหรือศูนย์การศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ เพื่อฝึกฝนเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองต่อไป

การวิเคราะห์เบื้องต้น

ในการวิเคราะห์เพื่อจะได้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลปัญญาอ่อนหรือไม่เป็นการยากลำบากและต้องใช้เวลาาน เด็กปัญญาอ่อนที่มาพบแพทย์บางคนต้องใช้เวลาประมาณ 1 – 2 สัปดาห์จึงจะบอกได้ว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อน บางรายไม่ทราบสาเหตุหรือตรวจไม่พบ ดังนั้น สมควรที่จะต้องมีเกณฑ์บางอย่างเพื่อช่วยในการพิจารณาหรือวิเคราะห์เกี่ยวกับการเป็นปัญญาอ่อน คือ

1. ระดับการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กปัญญาอ่อนจะช้ากว่าเด็กปกติทั่วไปทั้ง ๆ ที่มีอายุเท่ากัน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว การนั่ง การคลาน การยืน การเดิน หรือการฝึกทักษะนิสัยต่าง ๆ แต่เกณฑ์ข้อนี้มียกเว้นเด็กคนนั้นจะต้องไม่มีความพิการซ้ำซ้อนหรือมีความบกพร่องอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย เช่น ปัญญาอ่อนและร่างกายพิการ ปัญญาอ่อน และหูหนวก หรือปัญญาอ่อนและตาบอด

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในการเรียนวิชาการด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน ทั่วไปจะต่ำกว่าระดับชั้นที่กำลังเรียนอยู่ทุกวิชา เช่น เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 3 แต่มีความสามารถในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การอ่าน การสะกดคำ เทียบเท่ากับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือ ชั้นอนุบาลศึกษา กล่าวคือโดยทั่วไปเด็กปัญญาอ่อนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่าชั้นที่เรียนประมาณ 2 - 3 ชั้นหรือมากกว่า ถ้าให้เข้าเรียนตามอายุเมื่อถึงเกณฑ์ที่บังคับ

3. การปรับตัวให้เข้ากับสังคมไม่ดี กล่าวคือ ไม่สามารถเข้ากับสังคมเพื่อนฝูงในห้องเรียนปกติของตนเองได้ แต่มักจะชอบไปเล่นกับเพื่อน ๆ ที่มีอายุน้อยกว่าตนเองประมาณ 2 - 3 ปี หรือมากกว่า เนื่องจากความรู้และความคิดต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาการทาง สติปัญญาต่ำกว่าเพื่อน ๆ ในห้องหรือในรุ่นเดียวกัน

4. ลักษณะทางด้านร่างกายแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป สำหรับเกณฑ์นี้ใช้ได้เฉพาะเด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาต่ำมากเท่านั้น มีลักษณะบางอย่าง เช่น รูปร่างของศีรษะ หน้าตา สัดส่วนของร่างกาย นิ้วมือ ฯลฯ จะแตกต่างจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัด แต่ถ้าเป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาไม่ต่ำมากเกินไป ลักษณะต่าง ๆ ทางด้านร่างกายก็จะไม่แตกต่างไปจากเด็กปกติมากนัก

จากการวิเคราะห์แต่ละแบบทดสอบย่อยนี้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกทดสอบ ได้รับทราบถึงความบกพร่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยปกติของการทดสอบไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้ภาษาหรือด้านกรกระทำนั้น อย่างน้อยที่สุดต้อง 4 แบบทดสอบย่อย แต่ละด้านของแบบทดสอบนั้นจะมี 6 แบบทดสอบย่อย ถ้าแบบทดสอบย่อยชุดใดที่อาจจะยากหรือทำให้ผู้ถูกทดสอบเกิดความยุ่งยากมากเกินไป ผู้ทดสอบสามารถนำแบบทดสอบย่อยอื่นทดแทนกันได้ แต่ต้องอยู่ในด้านเดียวกัน อาจจะเป็นด้านกรกระทำทดแทนกันหรือด้านกรใช้ภาษาทดแทนกันเองได้ เมื่อทดสอบเสร็จแล้วผู้ทดสอบก็จะทำรายงานส่งให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง จากรายงานผลการทดสอบนี้เองที่จะทำให้ทราบถึงความสามารถในแต่ละด้านว่าจะมีมากน้อยเพียงใด ถ้าด้านใดต่ำกว่าเกณฑ์อายุจริงมาก ก็ต้องมาดูที่การวิเคราะห์แบบทดสอบนี้เพื่อจะได้นำไปจัด กิจกรรมเสริมทักษะในด้านที่ขาดหายไปนั้นให้มีการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

การทดสอบระดับสติปัญญา

การทดสอบสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ว่าบุคคลใดจะมีระดับสติปัญญาเท่าใด หรือเป็นบุคคลปัญญาอ่อนในระดับใด การทดสอบสติปัญญานั้นผู้ที่ทำการทดสอบได้คือ นักจิตวิทยาหรือผู้ที่ได้รับการฝึกฝนทางด้านการทดสอบมาโดยตรง เนื่องจาก การทดสอบเป็นขบวนการที่ย่างยากซับซ้อน การดำเนินการทดสอบต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของแบบทดสอบ ถ้าไม่ใช่ผู้ที่ฝึกฝนมา โดยเฉพาะจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ง่าย ผลการทดสอบจะไม่มีความเที่ยงตรง และจะเกิดผลเสียแก่ผู้ที่ถูกทดสอบ การแปรผลหรือการวินิจฉัยอาจจะ ไม่ถูกต้อง จะทำให้การช่วยเหลือไม่ตรงตามสภาพปัญหาของผู้ถูกทดสอบ

แซทท์เลอร์ (Sattler. 1982 : 637) ได้ให้ความหมายของสติปัญญา (Intelligence) ไว้ดังนี้

1. สติปัญญา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม
2. สติปัญญา คือ ความสามารถในการเรียนรู้
3. สติปัญญา คือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และ สถานการณ์ใหม่ ๆ ได้

แม็คมิลแลน (MacMillan. 1977 : 166) ได้ให้ความหมายของสติปัญญาไว้ดังนี้

1. สติปัญญา คือ ความสามารถในการเรียนรู้
2. สติปัญญา คือ ความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคลต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ

3. สติปัญญา คือ ความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม

การทดสอบสติปัญญานั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 แบบคือ

1. การทดสอบเป็นกลุ่ม (Group Test)
2. การทดสอบเดี่ยวหรือทดสอบรายบุคคล (Individual Test)

การทดสอบเป็นกลุ่มนั้นเป็นการทดสอบที่ง่าย ไม่เสียเวลามากนัก แต่ผลที่ได้รับจะไม่ค่อยแน่นอนเท่าที่ควร ที่นิยมกันมากคือการทดสอบเป็นรายบุคคล หรือทดสอบเดี่ยวเพราะให้ผลค่อนข้างแน่นอนมากกว่า แต่มักจะสิ้นเปลืองเวลามากเพราะเป็นการทดสอบทีละคน

3. ปัญญาอ่อนรุนแรง

อายุ 0 – 5 ปี การพัฒนาการเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีน้อยมาก การพูดมีน้อยมาก โดยทั่ว ๆ ไปไม่สามารถฝึกทักษะทางด้านการช่วยเหลือตนเองได้เลยหรือแม้กระทั่งทักษะเพียงเล็กน้อยที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารก็ไม่สามารถฝึกได้

อายุ 6 – 20 ปี สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะทางด้านการพูดและการติดต่อสื่อสารได้ สามารถฝึกทักษะทางด้านการระวังรักษาสุขภาพและร่างกายของตนเองได้เล็กน้อย สามารถฝึกลักษณะนิสัยบางอย่างที่คุ้นเคยหรือกระทำอยู่เป็นประจำได้บ้างเล็กน้อย

อายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถฝึกทักษะที่เกี่ยวกับการดูแลตนเองได้บ้าง แต่ต้องอยู่ภายใต้การแนะนำและดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา พอลจะมีทักษะด้านการดูแลรักษาตนเองได้บ้าง เล็กน้อย และภายในขอบเขตที่จำกัด

4. ปัญญาอ่อนรุนแรงมาก

อายุ 0 – 5 ปี การฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ค่อนข้างยากหรือแทบจะฝึกไม่ได้เลย สิ่งทีพอจะฝึกได้คือการฝึกประสาทสัมผัสให้ถูกต้องเท่านั้น และต้องมีการเฝ้าระวังรักษาสุขภาพร่างกายตลอดเวลา

อายุ 5 – 20 ปี ฝึกประสาทสัมผัสได้เพียงเล็กน้อย ฝึกทักษะเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองได้น้อยมากและต้องอยู่ภายในขอบเขตที่จำกัด

อายุ 20 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาเกี่ยวกับทักษะทางการเคลื่อนไหวและการออกเสียงเพิ่มมากขึ้น อาจจะฝึกฝนทักษะที่เกี่ยวกับการดูแลตนเองได้บ้างเล็กน้อยและต้องมีการเฝ้าระวังรักษาสุขภาพร่างกายอยู่ตลอดเวลา

ระดับสติปัญญาของบุคคลปัญญาอ่อนที่กล่าวมานี้ มีบุคคลหลายฝ่ายหลายองค์กรได้เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับสติปัญญาไว้ดังนี้

แซทท์เลอร์ (Sattler. 1982 : 2-4) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการทดสอบสติปัญญาไว้ดังนี้

1. การทดสอบเป็นเพียงตัวอย่างของพฤติกรรมเท่านั้น
2. การทดสอบไม่ได้แสดงให้เห็นถึงสภาวะของจิตใจหรือความสามารถของผู้ที่ถูกทดสอบโดยตรง
3. การทดสอบเป็นเพียงการวัดความสามารถบางอย่างหรือทักษะเพียงบางทักษะ แต่แบบทดสอบที่ใช้กันนั้นต้องมีความเที่ยงตรงและใช้ได้เหมาะสม

4. ผลของการทดสอบต้องมีการตีความเกี่ยวกับพื้นฐานความเป็นอยู่ดั้งเดิมของผู้ถูกทดสอบ พื้นฐานทางภาษาที่ใช้ และความบกพร่องบางอย่างของผู้ถูกทดสอบ

5. ความกังวลใจ ความประหม่า หรือองค์ประกอบอย่างอื่น อาจจะมีผลกระทบต่อคะแนนที่ได้รับ ซึ่งผู้ทดสอบควรคำนึงถึงบ้าง

6. เครื่องมือทดสอบหลายเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถชนิดเดียวกันนั้น อาจจะทำให้ผลที่ได้รับแตกต่างกัน

7. ผลของการทดสอบต้องมีการตีความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม อื่น ๆ ควบคู่กันไป รวมถึงประวัติความเป็นมาของผู้ที่ถูกทดสอบ นั่นคือผลที่ได้รับมาต้องไม่ตีความ เฉพาะการทดสอบเพียงอย่างเดียว

8. ผลของการทดสอบจะแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ และความสามารถในการจูงใจของผู้ทดสอบและผู้ที่ถูกทดสอบ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการทดสอบสติปัญญา สิ่งที่น่าสนใจต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวกับการศึกษาคควรรู้จักคือ

1. การทดสอบระดับสติปัญญาไม่สามารถวัดได้ถึงแก่นแท้ของสติปัญญา การทดสอบสามารถวัดได้เพียงการมีปฏิกริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมของผู้ถูกทดสอบเท่านั้น

2. ระดับสติปัญญาของคนเรานั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีพัฒนาการทางสติปัญญาเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อแรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี ในช่วงระยะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเห็นได้ชัดเจน แม้อายุจะเลย 6 ปีไปแล้วก็ตาม ระดับสติปัญญาก็ยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ แต่สำหรับบุคคลปัญญาอ่อน ระดับสติปัญญาค่อนข้างจะคงที่

3. การให้ค่าคะแนนของระดับสติปัญญาที่ได้มาจากการทดสอบนั้น เป็นเพียงค่าโดยประมาณ ค่าของคะแนนจากแต่ละเครื่องมือที่ใช้ทดสอบต้องมีการรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษรว่า “ความเป็นไปได้” หรือ มีโอกาสถึง 90 เปอร์เซนต์ ที่ระดับสติปัญญาของเด็กชาย.....จะมีค่าต่ำถึง.....และ.....

4. การทดสอบระดับสติปัญญาส่วนมากแล้วจะไม่สามารถวัดความสามารถของผู้ถูกทดสอบได้ทุกด้านที่เกี่ยวกับการใช้สติปัญญา เครื่องมือทดสอบสติปัญญาบางเครื่องมือเน้นเกี่ยวกับสติปัญญาทางด้านการใช้ภาษา การกระทำหรือทั้งสองด้าน ซึ่งไม่เหมาะสมในการที่จะนำไปวัดสติปัญญาทางด้านอื่น เช่น ทักษะเกี่ยวกับช่วงความคิดสร้างสรรค์ และสติปัญญาทางด้านสังคม

5. การทดสอบระดับสติปัญญา นั้น สำหรับเครื่องมือทดสอบบางแบบ อาจจะมีค่าสูง แต่เครื่องมือบางชนิดมีค่าต่ำ แม้จะทดสอบจากบุคคลคนเดียวกัน ดังนั้นผล การทดสอบระดับสติปัญญาของเครื่องมือแต่ละแบบไม่สามารถใช้แทนกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเครื่องมือทดสอบแต่ละชนิดมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่แตกต่างกัน

6. ไม่เคยมีเครื่องมือที่ใช้ทดสอบระดับสติปัญญาของชุดไหน ที่จะสามารถ ทำให้ผู้ทดสอบเห็นภาพของผู้ถูกทดสอบได้อย่างสมบูรณ์ เป็นเพียงแต่ทำให้ผู้ทดสอบพอ มองภาพ ออกบ้าง และสามารถที่จะนำไปใช้ได้หลาย ๆ ด้านเท่านั้น

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับ การทดสอบระดับสติปัญญา นั้น มีบางสิ่งบางอย่างที่ น่าสนใจ และควรคำนึงถึงอย่างมากคือ

1. รายงานทางจิตวิทยา เป็นรายงานที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่ง สำหรับ การวิเคราะห์ผลการทดสอบ ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลต่าง ๆ มาจาก แพทย์ พยาบาล ครู ผู้ปกครอง พ่อ-แม่ พี่-น้อง ฯลฯ

2. การใช้คำในรายงานทางจิตวิทยาต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพราะ บางคำอาจจะใช้ผิดความหมายระหว่างผู้รายงานกับผู้รับรายงาน ซึ่งต้องพยายามใช้ให้ ถูกความ ในการรายงาน เช่นคำว่า การทดสอบซ้ำ การประเมินซ้ำ และการสอบซ้ำ

3. ระดับสติปัญญาอาจจะมี การเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับ สติปัญญาของเด็ก ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นหรือลงได้ ส่วนมากแล้วจะค่อนข้าง คงตัวเมื่ออายุเกิน 6 ปีไปแล้ว หลังจากอายุ 6 ปี ก็ยังจะเปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่ไม่มากนัก

4. เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบนั้น ถ้าเครื่องมือที่ใช้แตกต่างกันผลย่อมจะ ทำให้ระดับสติปัญญาที่ได้รับนั้นแตกต่างกันได้

5. การจะจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ ให้กับเด็ก เช่น กิจกรรมสร้าง ทักษะการเรียนหรือกระบวนวิชาต่าง ๆ ในการเรียนการสอนนั้น ควรจะได้มีการ ประมวลผลมาจาก การประเมินเด็กในหลาย ๆ รูปแบบ จะมีความละเอียดและดีกว่า ประเมินเพียงแบบเดียว ซึ่งอาจจะประเมินมาจากรายงานต่าง ๆ ของพ่อ-แม่ ครู ผู้ปกครอง พี่-น้อง ฯลฯ ยิ่งมากเท่าใดก็ยิ่งจะเป็นผลดีต่อเด็กมากเท่านั้น

6. ต้องใช้เครื่องมือในการทดสอบอย่างเหมาะสม คือเหมาะสมกับตัวของ ผู้ถูกทดสอบนั่นเอง เช่น ถ้าผู้ถูกทดสอบพูดไม่ค่อยได้ก็ควรจะใช้แบบทดสอบทางการ กระทำทดสอบแทน ไม่ควรใช้แบบทดสอบที่เกี่ยวกับทางด้านการกระทำทดสอบแทน

7. ต้องมีการประเมินผลใหม่อยู่เป็นประจำเมื่อมีผลข้างเคียงอย่างอื่น เกิดขึ้น เช่น เด็กเรียนได้ดีขึ้น มีพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เมื่อครูหรือผู้ปกครองรายงาน ผลมาให้ทราบก็ควรจะมีการประเมินผลใหม่ทันที

แบบทดสอบระดับสติปัญญา

เป็นเครื่องมือวัดระดับความสามารถของสติปัญญาด้วยกระบวนการต่าง ๆ ตามลักษณะของแบบทดสอบแต่ละฉบับซึ่งจะต้องจัดบรรยากาศของการทดสอบ และการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นกับผู้รับการทดสอบ ผู้ทดสอบจะเลือกแบบทดสอบระดับสติปัญญา ซึ่งนิยมใช้กันมากคือ แบบทดสอบของสแตนฟอร์ด บิเนย์ (Stanford – binet Intelligence Scale) และแบบทดสอบของ เวชเชอร์เลอร์ (Wechsler Intelligence Scale) แบบทดสอบของสแตนฟอร์ดนั้นมี 1 ฉบับ และใช้ทดสอบระดับสติปัญญาได้ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ ส่วนแบบทดสอบของเวชเชอร์เลอร์นั้นมี 3 ฉบับคือ

1. Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence (WPPSI) เป็นแบบทดสอบระดับสติปัญญาสำหรับเด็กเล็กถึงวัยเด็กตอนต้น
2. Wechsler Intelligence Scale for Children – Revised (WISC – R) เป็นแบบทดสอบระดับสติปัญญาสำหรับวัยเด็กตอนกลางถึงวัยรุ่น
3. Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS) เป็นแบบทดสอบระดับสติปัญญาสำหรับวัยรุ่นตอนปลายถึงผู้ใหญ่

ในที่นี้จะกล่าวถึงแบบทดสอบของเวชเชอร์เลอร์ที่ใช้ทดสอบระดับสติปัญญาสำหรับวัยเด็กตอนกลางถึงวัยรุ่น คืออายุตั้งแต่ 6 ปี ถึง 16 ปี 11 เดือน เนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่นิยมใช้กันมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ แบบทดสอบนี้ไม่ค่อยจะยุ่งยากหรือสลับซับซ้อนมากนัก เป็นเครื่องมือทดสอบในช่วงวัยที่เริ่มเข้าเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไป และจะมีผลโดยตรงในการที่จะช่วยเหลือเด็ก

ในการที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหานั้น นักจิตวิทยาอาจจะรายงานผลและให้คำแนะนำมาพร้อมกันในใบรายงานผลการทดสอบระดับสติปัญญา บางครั้งอาจจะมีเพียงแต่การรายงานผลพร้อมทั้งแสดงผลของการทดสอบระดับสติปัญญาในแต่ละส่วนอย่างละเอียด แต่ไม่มีการแนะนำแนวทางในการช่วยเหลือและดำเนินการ ดังนั้นผู้ที่ได้รับรายงานผลนั้นควรที่จะได้ศึกษาและเรียนรู้ว่าเมื่อผลออกมาแล้วเด็กคนนั้นมีปัญหาทางด้านใดบ้าง เพื่อที่จะได้ดำเนินการหรือวัดกิจกรรมเพื่อเสริมในสิ่งที่ขาดหายไปหรือเสริมตรงจุดที่บกพร่องนั้น ๆ

เครื่องมือทดสอบทางสติปัญญาของ เวชเชลเลอร์ สำหรับเด็กฉบับปรับปรุงที่เรียกชื่อว่า WISC-R (Wechsler Intelligence Scale for Children-Revised) แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านการใช้ภาษา (Verbal Scale)
2. ด้านการกระทำ (Performance Scale)

ด้านการใช้ภาษา (Verbal Scale) มีแบบทดสอบย่อยทั้งหมด 6 แบบทดสอบได้แก่

1. การให้รายละเอียด (Information)
2. ความคล้ายคลึงกัน (Similarities)
3. คณิตศาสตร์ (Arithmetic)
4. คำศัพท์ (Vocabulary)
5. ความเข้าใจภาษา (Comprehension)
6. การจำตัวเลข (Digit Span)

ด้านการกระทำ (Performance Scale) มีแบบทดสอบย่อยทั้งหมด 6 แบบทดสอบได้แก่

1. การเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion)
2. การเรียงลำดับภาพ (Picture Arrangement)
3. การเรียงบล็อก (Block Design)
4. การจัดภาพ (Object Assembly)
5. การใช้สัญลักษณ์ (Coding)
6. เขาวงกต (Mazes)

ในแต่ละแบบทดสอบย่อยนั้นสามารถที่จะวัดความสามารถของผู้ถูกทดสอบได้ตามลักษณะของแต่ละแบบทดสอบย่อย ซึ่งทั้งหมดจะรวมกันเป็นระดับสติปัญญาจะสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับผู้ถูกทดสอบ ความร่วมมือ และการสร้างบรรยากาศในการทดสอบ การที่ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบรายละเอียดในแต่ละแบบทดสอบย่อยว่าวัดความสามารถด้านใดบ้าง จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ สามารถจะดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมทักษะในแต่ละจุดที่มีความบกพร่องได้ เช่น ถ้าผู้ถูกทดสอบนำแบบทดสอบย่อยคือคำศัพท์ได้คะแนนต่ำมากหรือต่ำกว่าระดับอายุจริงของตนเอง หมายถึง เขาขาดทักษะทางด้านความจำและความรู้รอบตัว ฯลฯ เมื่อผู้เกี่ยวข้องทราบแล้วก็สามารถจัดกิจกรรมเสริมทักษะทางด้านความจำและความรู้รอบตัวเพิ่มเติมให้กับเขา จะทำให้สิ่งที่เขาขาดนั้นได้มีการพัฒนาดียิ่งขึ้น แต่ถ้าไม่ทราบว่าเขาขาดความสามารถทางด้านใด การจัด กิจกรรมเพื่อเสริมทักษะเหล่านั้น

อาจจะทำได้ไม่ตรงกับสิ่งที่เขาขาดหายไป ทำให้การช่วยเหลือที่จัดขึ้นนั้นไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร

แซทเทอร์เลอร์ (Sattler. 1982 : 577 – 582) ได้วิเคราะห์แบบทดสอบของ WISC – R เอาไว้ และยังกล่าวถึงแต่ละแบบทดสอบย่อยนั้นว่าวัดความสามารถของผู้ถูกทดสอบด้านใดบ้างดังนี้

ด้านการใช้ภาษา (Verbal Scale)

1. การให้รายละเอียด (Information) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความเข้าใจด้านภาษา ความรู้รอบตัว ความจำในระยะยาว ฯลฯ
2. ความคล้ายคลึง (Similarities) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความเข้าใจด้านภาษา ความนึกคิดเกี่ยวกับภาษา ความสามารถในการใช้เหตุผล ความสามารถในการรวบรวมความคิด ความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างของสิ่งที่คล้ายคลึงกัน ความจำ
3. คณิตศาสตร์ (Arithmetic) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความมีใจจดจ่อในสิ่งที่ทำและความเข้าใจทางด้านภาษา ความสามารถในการใช้เหตุผลทางด้านคณิตศาสตร์ การรู้จักคิดในใจ ขบวนการทางคณิตศาสตร์ การรู้จักคิดในใจ ขบวนการทางคณิตศาสตร์เบื้องต้น ความสนใจ ความจำ ฯลฯ
4. คำศัพท์ (Vocabulary) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความเข้าใจด้านภาษา การพัฒนาการทางด้านภาษา ความสามารถทางการเรียน ประสบการณ์เดิม ความรู้รอบตัว ความจำ รูปแบบของมโนทัศน์
5. ความเข้าใจภาษา (Comprehension) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความเข้าใจด้านภาษา การตัดสินใจ ความจำในสิ่งที่ผ่านมา
6. การจำตัวเลข (Digit Span) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความตั้งใจ ความสนใจ การจำระยะสั้น ความแม่นยำในการจำ การจำโดยผ่านประสาทสัมผัส การลำดับขั้นตอนในการฟัง

ด้านการกระทำ (Performance Scale)

1. การเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางการเรียนรู้ ความสามารถในการแยกแยะรายละเอียดของความ

แตกต่างที่สำคัญออกมาจากสิ่งที่ไม่สำคัญ ความตั้งใจ การใช้เหตุผล การรับรู้ทางสายตา การจำ

2. การเรียงลำดับภาพ (Picture Arrangement) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับ ความคิดรวบยอดทางการรับรู้ ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการอธิบาย เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น ความมีเหตุผล ความสนใจในรายละเอียด การเตรียมพร้อม ขั้นตอน ในการมอง สามัญสำนึก

3. การเรียงบล็อก (Block Design) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความคิด รวบยอดทางการรับรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สายตากับการเคลื่อนไหว การประมาณ ช่วงวัย ความสามารถทางความคิดที่เป็นนามธรรม การวิเคราะห์ ฯลฯ

4. การจัดภาพ (Object Assembly) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับความคิด รวบยอดทางการรับรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สายตากับการเคลื่อนไหว ความสามารถในการวิเคราะห์ในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้สิ่งนั้นมีความหมายขึ้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างช่องว่าง

5. การใช้สัญลักษณ์ (Coding) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับ ความตั้งใจ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สายตากับการเคลื่อนไหว การทำงานอย่างรวดเร็ว การ เคลื่อนไหว การจำระยะสั้น การระลึกได้ในสิ่งที่เคยพบเห็นมา ทักษะทางด้านการรวบรวม ความจำ

6. เขาวงกต (Mazes) วัดความสามารถที่เกี่ยวกับ ความคิดรวบยอดทางการ รับรู้ ความสามารถในการวางแผน การใช้สายตาที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สายตากับมือ ความสนใจและตั้งใจเป็นอย่างสูง

สรุป

ในบทนี้ได้กล่าวถึงความหมายของเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ ระดับสติปัญญาทั่วไปต่ำมากกว่าปกติอย่างเห็นได้ชัด และมีความบกพร่องในการปรับปรุงพฤติกรรม นอกจากนี้จะต้องเกิดขึ้นในช่วงระยะของการพัฒนาการทาง สติปัญญา ซึ่งจะต้องมีครบทั้งสามองค์ประกอบมิฉะนั้นจะไม่ถือว่าเป็นบุคคลนั้นปัญญาอ่อน

ระดับสติปัญญาต่ำมากกว่าปกติอย่างเห็นได้ชัดถือต่ำกว่าสองความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมที่บกพร่องดังกล่าวนี้จะต้องยึดถือความเบี่ยงเบนจากเกณฑ์ปกติของจิตวิทยาพัฒนาการ ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนการทดสอบระดับสติปัญญาจะใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ที่วัดความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามลักษณะของแบบทดสอบที่สร้างขึ้น วัดเฉพาะแต่ละด้านตามรายละเอียดที่อธิบายไว้ในแต่ละแบบทดสอบ ซึ่งผู้ใช้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อความเที่ยงตรงของผลการวัด

จะเห็นได้ว่าระดับสติปัญญาของเด็กปัญญาอ่อนจะมีความแตกต่างกันบ้าง เช่นแบบทดสอบของเวทซ์เลอร์ จะต่ำกว่า 68 ส่วนแบบทดสอบของสแตนฟอร์ด บิเนียร์จะต่ำกว่า